İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR **17**

1. BASKIYA ÖNSÖZ **21**

2. BASKIYA ÖNSÖZ **25**

GİRİŞ **29**

BİRİNCİ BÖLÜM

CUMHURİYETİN İLK YILLARINA KADAR KAHVEHANELER

A. Kahvenin İstanbul'a Gelişi ve Kahvehanenin Kuruluşu 67
B. Kahvehanelere Karşı İlk Düzenleme Girişimleri 68
C. Kahvehanelere Karşı Sert Toplumsal Denetim Yöntemlerinin Gerekçeleri 74
1. Sertleşen Tartışmanın Gerekçelerinden Birincisi: "Nizamın Bozulması" 75
2. Sertleşen Tartışmanın Gerekçelerinden İkincisi: "Devlet Sohbeti" 79
Ç. Yeni Bir Dönem: "Baskıdan Hoşgörüye" 82
D. Osmanlı İmparatorluğu'nda Kamuoyunun Oluşumunda Kahvehanelerin Yeri 87
E. Jön Türk Devrimi Sonrası Kahvehaneler 95
F. İmparatorluğun Son Yıllarında Kahvehanelere Bakış..... 101
G. Ulusal Mücadele Sırasında Kahvehaneler 105

1. Direniş Mekânı Olarak Kahvehanelerin Kullanılması 105
2. Ulusal Mücadele Sırasında Kahvehaneler Üzerinde Denetim 111
H. Cumhuriyetin İlk Yıllarında Kahvehaneler 116

İKİNCİ BÖLÜM

KAHVEHANELERİ ÖRGÜTLEME: DEVLETLEŞTİRME VE MODERNLEŞTİRME PROJESİ

A. "Asri Kahvehaneler" 129
1. Kahvehanelerin Modernleştirilmeleri Tartışmaları 129
2. "Asri Kahvehaneler" Projesi 134
3. "Asri Kahvehaneler" Projesi Üzerine Görüşler 137
B. Projenin Yeni Versiyonu 146
C. Yeni Yasal Çerçeve Arayışı 154
1. Yasal Çerçevede Kahvehanenin Yeri 154
2. Kahvehaneleri Devletleştirmeye Götürecek Yasal Çerçeve 159
Ç. Projenin Gündeme Gelmesinden Önce Kahvehanelerin Örgütlenmesi 161
1. Kahvehanelerin Tasarruf Haftalarında Örgütlenmesi 161
2. Kahvehaneleri Örgütleyerek Hayata Geçirilen Bir Reform Programı 175

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

PROJENİN HAYATA GEÇİRİLMESİ

A. "Milli Düşman" İskambili Yasaklama Girişimleri 186
1. 1935'ten Önceki Yasaklama Girişimleri 186
2. 1935'ten Sonraki Yasaklama Girişimleri 189

3. Yasaklamaların Ekonomik Boyutu 193
4. Yasakların Etkisiz Kalması 196
5. İskambil Yasaklarının Mekânlara Göre Farklılaştırılması 199
6. Yasakların Sonuçları 206
B. Kahvehaneleri Eğitim - Öğretim Amaçlı Olarak Örgütleme Girişimleri 210
1. Kahvehane Müdavimlerinin Okuma Odalarına Çekilmesi Çabaları 211
2. Kahvehanelerin Okuma Odalarına Dönüştürülmesi 219
3. Köy ve Mahalle Kahvehanelerini Kıraathane Biçiminde Örgütleme 223
4. Şehirlere Gelen Köylüler İçin Kahvehaneler Alternatifi Bir Mekân Yaratma Girişimi: Köylü Hanları 230
5. Kahvehaneleri Halkevlerinin Bir Örgütü Hâline Getirme Çabaları 234
a) 1935 Projesi'nden Önce Halkevlerinin Girişimleri 235
b) 1935 Projesi'nden Sonra Halkevlerinin Girişimleri 237
Girişimlerin En Yoğun Olduğu Dönem (1935 - 1939) .. 237
Girişimlerin Gevşediği Dönem (1940 - 1943) 258
Yeniden Atılım Dönemi (1944 - 1945) 267
c) Halkevlerinin Kahvehaneleri Örgütleme Etkinliklerine Yönelik Eleştiriler 274
Halkevi - Kahvehane Karşıtlığına Karşı Çıkan Eleştiriler 274
Halkevlerinin Kahvehaneleri Örgütleme Etkinliklerine Yönelik Eleştiriler 276
6. Siyasal İktidarın Kahvehanelerde Gramofon Plakları Çaldırtması 278
C. Kahvehane Mekânının Kendisi Üzerinde Mücadele 282
1. Modern Kahvehaneler Oluşturma Çabası (1935 - 1940) .. 282
a) Kahvehaneleri Modernleştirme Çabası 282
b) Modern Kahvehaneler İnşa Etme Çabası 291
c) Modern Kahvehaneler Oluşturma Çabasının Sonuçları 298
2. "Şarkvari Kahveler" Oluşturma Çabası (1941 - 1945) 303

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KÖY KAHVEHANELERİ ÜZERİNDE YÜRÜTÜLEN MÜCADELE

A. Köylerde Erkeklerin Kullanabilecekleri Mekânlar 309
1. Köy Odaları 311
2. Köy Kahvehaneleri 318
3. Köylerde Yeni Bir Mekân: Halk Odaları 320
B. Köy Odalarından Köy Kahvehanelerine Geçişin Nedenleri 324
1. Nesnel Koşullar 325
2. Öznel Koşullar 334
C. Kapatılan Köy Kahvehaneleri: Giresun Örneği 338
1. Giresun'a Bağlı Köylerdeki Kahvehanelerin Kapatılma Nedenleri 341
a) Ana Neden: Fındığın Ekonomik Değeri 345
b) Üretici Enerjinin Yok Olmasını Önlemek 349
c) Gelirin Kumar ve İçkiyle Harcanmasını Önlemek 351
d) Üretici Enerjiyi Geliştirmek 358
2. Kahvehane Kapatmalarının Başarısız Yeni Bir Örneği ... 364
Ç. Diğer Köy Kahvehanelerindeki Gelişim 367
1. Tarsus Örneği 367
2. Ceyhan Örneği 368
3. Sındırgı Örneği 370
4. İstanbul Örneği 372
5. Bursa Örneği 376
6. Mersin Örneği 379
7. Aydın Örneği 380
8. II. Dünya Savaşı Yıllarında Köy Kahvehaneleri Üzerinde Diğer Mücadele Örnekleri 381
D. Savaş Yıllarında Köy Kahvehanelerine Yönelik Esneyen Politikanın Nedenleri 386

BEŞİNCİ BÖLÜM

KAHVEHANELERDEKİ SİYASAL İFADELER ÜZERİNDE MÜCADELE

A. Kahvehanelerdeki Siyasal İfadeler 401
1. SCF Döneminde (12 Ağustos - 17 Kasım 1930) 401
2. SCF'nin Kapatılmasından II. Dünya Savaşı'na Kadar Olan Dönemde 410
3. İkinci Dünya Savaşı Boyunca Kahvehanelerdeki Siyasal İfadeler 423
B. Kahvehane Mekânının Siyasallaştırılmasına Karşı Yürütülen Mücadele 445
1. Örgütsüz Mücadele 445
a) Halka Uyarılar - Öğütler 445
Propaganda Konuşmaları Yapmama, Propagandalara Kulak Vermeme 450
Propaganda Konuşmalarını Yapanları Hükümete Bildirme 467
Karşı Propaganda Yapma 471
2. Örgütlü Mücadele 472
a) Parti Müfettişliğini ve Parti Teşkilatını Harekete Geçirme 473
b) Halk Hatipleri Teşkilatı 478
c) Polis ve Yargı Gücünü Devreye Sokma 482
SCF Kurulmadan Önceki Dönemde 482
SCF Döneminde 484
SCF'nin Kapatılmasından II. Dünya Savaşı'na Kadar Olan Dönemde 489
II. Dünya Savaşı Döneminde 493
ç) Gözetleme Sistemiyle Kahvehaneleri Denetleme 500
d) Beşinci Kol'a Karşı Mücadele 518
Beşinci Kol Teşkilatı'na Karşı Uyanık Kol Teşkilatı 518
Beşinci Kol'un Kahvehanelerdeki Etkinlikleri ve Buna Yönelik Mücadele 520
Beşinci Kol ve Gençlik 532

SONUÇ 537
TABLO, GRAFİK ve HARİTALAR DİZİNİ 559
KISALTMALAR DİZİNİ..... 561
KAYNAKÇA 563
DİZİN 615